

Бүрхит-Монгол

ҮНЭН

№ 202 (4322)
1943 оной
ОКТЯБРИЙН
2

ВКП(б) гай Областной Комитедэй,
ВМАСОСР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гай Улан-Удын ГК-гай орган

суббото
Сөн 20 минут

Социалистическэ Ажалай Геройнууд



В. М. МОЛотов.



Л. П. БЕРИЯ



А. И. МИКОЯН



Г. М. МАЛЕНКОВ

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр В. М. Молотовто Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур танжнуудыг үйлдбэрлэн гаргах ябадалыг шангадха талаар онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө нүхэр Молотов Вячеслав Михайловичта Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр Л. П. Берияд Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур бую зэбсэг ба номо хэрэгсэлүүдтэ үйлдбэрлэн гаргах талаар онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө нүхэр Берия Лаврентий Павловичта Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр И. Т. Тевосян ба П. И. Коробовто Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур бүхы түхэлэй бую зэбсэг, танж, авиаци ба номо хэрэгсэлүүдтэ зориулан найн шанартай ба үлэмжэ найн шанартай металл үйлдбэрлэх ябадалыг эмхидхэхэ талаар онсо габьяа гаргаһанайн түлөө Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

1. Тевосян Иван Тевандросовичто
2. Коробов Павел Ивановичта.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр В. В. Вахрушевта Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур шулуу түрүрхэ абаха ябадалыг эмхидхэхэ ба оборонно ажамилдбэрлэн түвшнөөр хөгжихдэн талаар онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө нүхэр Вахрушев Василий Васильевичта Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр А. И. Микоянда Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур эдээ коолой, горюч ба эд хогшолой зөөрөөр Улаан Армиине хангаха хэрэгсэе зохсон танжыг талаар онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө нүхэр Микоян Анастас Ивановичта Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ Нүхэр Г. М. Маленковто Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Дайнай вейн бэрхэтэй байдал соогуур самолетууд ба моторнуудыг үйлдбэрлэн гаргах ябадалыг шангадха талаар онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө нүхэр Маленков Георгий Максимилиановичта Лениней орден ба «Хадур ба Балта» гэдэг алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 30.

Нүхэд В. М. Молотов, Л. П. Берия, А. И. Микоян, Г. М. Маленков ба бусадта дайнай үеын бэрхэтэй байдалда онсо габьяануудыг гаргаһанайн түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгогдобо. Большевицснэ парти ба советскэ арадай инаг хүтэлбэрилэгшэд — Социалистическэ Ажалай Геройнуудта алдар соло! Улаан Армияа улам өхэ, улам найн зэбсэгээр хангая!

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Баруун фронтын сэрэгүүд 1943 оной сентябрийн 30-да МОГИЛЕВСКО зүгтэ СОЖ мүрэнни гаталан гараад, дайсанай түшөг тулгуурин шухала пункт ба түмэрэмай узел болохо КРИЧЕВ городыг эзэлбэ.

КРИЧЕВ городыг сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта полковник МАЛЦЕВАЙ 212-дохи буудалгын дивизи, полковник СУПРУНОВАЙ 385-дахы буудалгын дивизи ба полковник САВИНАЙ 572-дохи үхэр буута артиллерийн полк илангага найнаар шалгаран гараа.

Ниггэжэ туйлаһан амжалтануудыг тэмдэглэхын тулада 212-дохи буудалгын дивизи, 385-дахы буудалгын дивизи ба 572-дохи үхэр буута артиллерийн полкдо «КРИЧЕВСКЭ» гөһөн нэрэнүүдыг олгоод, тэдээнйе энээнхэ хойшо ниггэжэ нэрлэхэ гөбөл:

- 212-дохи Кричевскэ буудалгын дивизи,
- 385-дахы Кричевскэ буудалгын дивизи,
- 572-дохи Кричевскэ үхэр буута артиллерийн полк.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1943 оной сентябрийн 30.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ

Улаан Армиин артиллерийн офицерснэ ба сержантснэ составта Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай

Немецкэ булмтаргашта эсрэгүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованиннга дайшалхы даалгбаринуудыг жэшээтэй найнаар дүүргэхэ зуураа шэн зориг ба баатаршалга гаргаһанайн түлөө Лениней орден ба «Алтан Одон» медаль барюулгатайгаар Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгэ олгохо:

- 1. Лейтенант Губарь Александр Герасимовичта
- 2. Сержант Овчинников Сергей Михайловичта.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлгэшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной сентябрийн 29.

САБШАГДАҢАН ТАРЯАН—ҮШӨӨ ХУРЯАГДААГҮЙ ТАРЯАН ГЭЭШЭ

Таряага сабшажа хүл дээрэнхэ унагаахадаа зүбхэн лэ хэгдэхэ еһотой хүдэлмэрингөө гурбанайн нэгэ хубине хэбэ. бди гээ наа ехшье алдуу болохогүй. Урданай сабшалгаанаа заашье дутахагүй, хаа болзор ба харюусалга эринэн угаа ехэ хүдэлмэри байна. Сабшагдаһан таряагаа боохо, зөөжэ хүрилхэ, сохихо, сээрлэхэ, гүрэндэ тушааха ба үрнэ хүрэнгөө хааха хэрэгтэй.

Эдэ бүхы гол хүдэлмэринүүдэ хүсэд хээд байхадаа баян ургасаа одоол хуряажа абаа гээшэбди гэжэ омог дороунаар хэлэжэ хууяада болохо байна. Имэһээ сабшагдаһан таряагаа хүсэд хуряажа абахын тулада хамаг хүсээ элсүүлхэ ябадал эргилдэнэ. Энэ жэл таряа талханай өртэ эдэшлэн ябадал хадаа эмхитэй ба бушуу түргөнөөр хуряажа абахы уялагдана. Энээнэй түрүүшын эрилтэ—таряанайнга сабшалгы манай республикын колхозууд гол түлэб дүүргэжэ байна.

Гэбшье удаадахи шухала хүдэлмэри болохо таряанай хүрилэлгэ ба сохилго урданга хэбээр гээгдэнэ зандаа. Республик дотор хүрилгэдэхэ еһотой таряанай зүбхэн лэ 47,1 процентнэ хүрилгэдэб. Тийхэдэ таряанай сохилго бүрише хангалтагүй. Таряанайнга хадалгы бүри хахад харын урда дүүргэнэ Бячурин, Аруунын, Зантрайн, Хэжэнгийн, Хорнин ба бусад аймагууд таряа сохилго ба гүрэндэ тушаалгын талаар биратай хүдэлмэри хээгүй. Тийхэдэ Эдын аймагай хүтэлбэрлэгшэд —ВКП(б)-гай айкомой секретарь нүхэр Зандеев, аймисполкомой түрүүлгэшэ нүхэр Зайцев гэгшэд таряанай сабшалгы үнэн дээрээ дүүргээгүй байһан мүртөө бөө дээгүүр абуулахын зорилгоор таряанайнга хадалгы бүри сентябрийн 16-да дүүргэбди гэһэн худал хуурмаг мэдээ ВКП(б)-гай Обком ба республикын Наркоммэдэ эльгээһэн байна. Худал хуурмагай үндэһэй нуури дээрэ бүхы ажал хүдэлмэри табанайнгага түлээ элэ хүтэлбэрлэгшэд ВКП(б)-гай Обкомой бюрогой тогтоолой өһоор ажал хүдэлмэринөө гаргажа хатуу выговор абаа.

Таряанайнга сабшалгы дүүргэжэ, түрүүшын зарим нэгэн амжалта туйлаһаа, раа гансашье зарим нэгэн аймагуудай бэш, харин хэдэн олон колхозуудай түрүүлгэшэнэрь сэдхэл ханаагаа амаржа таряанай хүрилэлгэ, сохилго ба гүрэндэ тушаалгы элэ бодо худалхаба. Энээн дээрээ болохо сентябрийн 25-ай мэдээгээр республика дотор гүрэндэ тушаагдаха еһотой таряанай минд 21,4 процентнэ дүүргэгдэбэ.

Гүрэндэ таряа тушаалгын хүдэлмэри тэсэмгүй муугаар эмхидхэн тухайн республикын Совнарком ба ВКП(б)-гай Обком болбол ВКП(б)-гай Закаменай, Түхэнхэй ба Тарбагатайн айкомууд ба

аймисполкомуудта бүри сентябрийн эхээр дурадханай байгашье наан гүрэндэ таряа тушааха ябадал элэ аймагуудта хангалтагүй үлэһэн зандаа. Зарим аймагуудта Наркомзагай уполномоченонууд гүрэнэй урдахы нангин уялануудыг дүүргүүлхэ шухала хэмжээ-ябуулануудыг абахын орондо, харин бүридхэл хээг гү, али хоһон мэдээ суглуулаад хууа талын ажалшадай үүргэ дүүргэжэ байна. Энэ илангага Түхэнхэй, Хорнин, Кяхтын уполномоченонуудта хабадана.

Эдэ бүхы эмхи гуримгүй ба харюусалгагүй ябадалай байһан дээрэнхэ арадай ажахын туйлай шухала хэмжээ-ябуула болохо гүрэндэ таряа тушаалга тэсэмгүй аали ябана.

Манай республикын колхозууд гол культурануудайнга хахалалгы дүүргэбэ. Энэ болбол таряа хүрилэлгэ, сохилго ба гүрэндэ тушаалгы шангалха ябадалда нилдэ ехэ арга боломжо олгоно. Таряанай сохилгы түргэдхэжэ, гүрэн түрнэ удахшанартай тушаалгы правительствээр тогтоогдон болзор соо дүүргэхын тулада таряа сохилгы үдэр хүнигүи эмхидхэхэ зуураа сложно ба морин молотилкы хүсэд хэрэглэхэ, сабшалга дүүргэн комбайнуудыг дары сагаа таряанай сохилгодо хэрэглэхэ хэрэгтэй. Энээнхэ хойшо зандаа хоер наранай хоорондо хүдэлмэригдэ заншалаа орхижэ, хүниин сагта харын гэрлээр хүдэлмэригэ заншалда орохо хэрэгтэй.

Гүрэндэ таряа тушаалгын амжалта ехэнхилдэ таряа зөөжэ транспортна бригаданууднаа дулдана. «1943 оной ургаса хурялга ба хүдөө-ажалын продуктуудай бэлдэхэл тухай» ССР Союзай Совнарком ба ВКП(б)-гай ЦК-гай гаргаһан тогтоол соо эрилгэнэй өһоор тухай транспортна бригадыг еһо тэдыгөөр бэшэ, бодото гурмаар эмхидхэжэ, графитаа хуули мэтэ үгэ хэлэгүйгөөр дүүргэжэ байхынь тээнхэ эрижэ еһотой.

ВКП(б)-гай Обком болбол аймагууд бүхэндэ таряанай хүрилэлгэ ба сохилгы дүүргэхэ болзор тогтообо. Энээнэй үндэһэй нууриар ВКП(б)-гай айкомууд ба аймисполкомууд хадаа хурялга, хүрилэлгэ ба сохилго дүүргэхэ ябадалыг харяалан болзор колхоз бүхэндэ тогтоогдоод, тэрэнэ забол дүүргэхынэ эрижэ ба шалгажа байха еһотой.

Октябрийн урда тээхи социалистическэ мүрхсөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, таряанайнга хүрилэлгэ, сохилго ба гүрэндэ тушаалгы оһрын сагта дүүргэлгэ хадаа манай республикын колхозуудай алдар солын хэрэг мүн. Энээнэй шэн габьяата Улаан Армиин туйлажа байһан агуу-ехэ илантануудыг дэмжэхэ ябадал болохо үгэнэ.

Советскэ Информбюроһоо

Сентябрийн 30-ай оперативна мэдээн

Сентябрийн 30-ай туршада МОГИЛЕВСКО зүгтэ манай сэрэгүүд довтолгоо амжалтатаа хүгжүүлэн үргэлжлүүлжэ, 12-һоо 20 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуура СОЖ мүрэнни гаталан гараад, КРИЧЕВ гэдэг город ба түмэрэмай узелыг байлдаатайгаар эзэлбэ, мүн тэрэшлэн 170 гаран бусад нуури газарыг, тэдэнэй дунда ЛУКИ, МИКУЛЕНО, ЛЕБЕДЕВО, НИКОДИМОВО, КЛЕДНЕВИЧИ, НИКОЛЬСКОЕ, ЯРЦЕВКА, ЕСКОВКА, КАРТЫЖИ, АСМОЛОВИЧИ, ШИРКИ, ТУРОВКА, ДОБКОВИЧИ, ДУБРОВКА, ИВАНОВКА, ВОРОНОВО, ЛОБЖА, КЛИНЫ, АНТОНОВКА, ГОРНО, КОЗЕЛЬСКАЯ БУДА, ЗАГОРЕПЬЕ гэдэг томо нуури газарнуудыг эзэлбэ. ГОМЕЛЬСКО гэдэг түмэрэмай станцинуудыг эзэлбэ.

ГОМЕЛЬСКО зүгтэ манай сэрэгүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ, зарим участогууд дээр 10-һаа 12 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуура Гомельскэ областин СВЕ-

ТИЛОВИЧИ гэдэг районно центрьг эзэлбэ, мүн тэрэшлэн 60 гаран бусад нуури газарыг тэдэнэй дунда КУРБАКИ, ДЕРНОВАЯ, ГОРЫ, СТАЙКИ, КИБРИЩИНА, МОРОЗОВКА, ЛОТАКИ, ИВАНОВКА, ПЕЛУЖСКАЯ РУДНЯ, ЛЕТАХИ, ШЕЛУХОВКА, ГЛУХОВКА, НЕСТЕРОВКА, ГАРУСТЫ, ГУТА гэдэг томо нуури газарнуудыг эзэлбэ.

ВИТЕБСКЭ зүгтэ манай сэрэгүүд дайсанай эсрэгүүсэлтэ нуга даража довтолгоо үргэлжлүүлэн, 30 гаран нуури газарыг, тэдэнэй дунда ТРОШКИ, ШЕРЬКОВО, БАЕВО, СЫСОЕВО гэдэг томо нуури газарнуудыг эзэлэн байна.

Сентябрийн 29-ай туршада манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээр 95 немецкэ танк гэмтэһэн ба угы хэһэн байна. Агаарай байлдаануудта ба һенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 36 самолет унагаагдаба.

Гомельскэ зүгтэ манай сэрэгүүд Беседь мүрэнни гаталан гараад, урагшаа дабшажа, Гомельскэ областин Светлояичи гэдэг районно центрьг ба бусад нуури газарнуудыг эзэлбэ. Үдэрэй байлдаанда 1.000 гаран немецкэ солдат ба офицер угы хэгдэ. 3 самоходно ба 4 полевоий ехэ буу, 60 автомашина ба бусад трофей буулагдан абтаһан байна. Советскэ габушагй подразделенинүүд Беседь ба Сож мүрэнүүдэй хоорондохы газарыг дайсанһаа сээрлэхэ ябадалаа үргэлжлүүлжэ, горьтойхон олон хүнүүдыг плендэ абаа.

Сентябрийн 26-ай һүни Гомель гэдэг түмэрэмай узелда авиацины частынуудай довтолгоо хэһэнэй эсвэст номо хэрэгсэлтэй ба горочитай хэдэн склад тээлэгдэнэ, түмэрэмай 4 эшелон угы хэгдэнэ ба дайсанай 200 шахуу автомашина галдаһан байгаа гэһэн мэдээсэл абтаа.

Витебскэ зүгтэ манай сэрэгүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ, 30 гаран нуури газарыг эзэлбэ. Н-скэ соединениин частынууд дайсанай 2 контратакме сугаруулан сохижэ, шадамгайгаар тойрон орохо ма-

(Үргэлжлэлэнь 2-дохи нюурта).

Советскэ Информбюроноо

(Ургэлжлэл. Өхчинийн 1-дэхи нюурта)

нөөр хэжэ, немецүүдэй 2 батальон ябан сэрэгэ ба 2 артиллерийскэ дивизионийн үгч хээ. Эмхи гурима алахан дайсаней наминаар абажа, советскэ боецүүд 3 паровоз, 22 вагон, 8 бүтэн танк ба бусад трофей булхан абан байгаа. Ондоо нэгэ газарта Н-скэ частини подразделениүүд 268-дахь немецкэ ябан сэрэгэй полкын 1-дэхи батальоний штыбей хандаргаа.

Уланутга Балтийскэ флотой авиаци Балтин далай соо 5.000 тонно уна турхэ хэмжээтэй дайсаной транспортые шэнгээбэ.

Молдавскэ партизануудай отряд дайсаной түмэрэмэй 2 эшелонийн мнээд оруулжа тэнхлэн байна. Тус эшелоний унахда 2 паровоз ба 23 вагон хяа бала бууба. Үргэгэн бодохоо немецкэ команда алагдан ба хүндөөр шархатан 120 немецкэ солдат ба офицерые вагонуудай хэлтэрэй дорохоо гаргажа абаа гэжэ партизан-тануулад элрүүлдэ. Киевскэ областдо ябуулга хэжэ байган партизанскэ отряд дайсаной автоколоннодо долтоло хээн байгаа. Танк бууджа бутарга бууджа партизанууд 2 хууджа машина ба 8 автомашинны үгч хээ. Хэдэн арбаад гитлеровецүүд алагдаба. Партизанууд 3 пулемет, 30 автомат ба олон номо буулаан абан байна.

Славянскэ гордые эзэлдэ байха үедөө немецко-фашистскэ хара золгууд ажана амгалан нуужа байган хэдэн олон советскэ хүнүүдые зобоон ба алахан байгаа. 1941 оной зүбхэн декабрда фашистскэ алууршад 420 гэр бүлье худалан ба буудан алахан байха юм. Немецүүд сухарынханта урда тээ илангая муухайгаар аашлаа. Славянскэ гордодо немецко-фашистскэ хара золгуудай үйлдэн хандаргалууд тухай зохогдохон актые дооро тунхаглаха нимэ байгаа.

«Немецүүд тус гордой бүхэ 25 завод ба фабрике бүрмүсн хандаргаа. Тэднэй дунда: «Коксохиммонтаж, содово

завод, «Красный химик», ново-содово, силикатна, толево ба авторемонто заводууд, Артемовий нэрэмжэтэ изоляторна завод, Крусскагай нэрэмжэтэ Керамическэ завод, кислотоуорно керамикын завод, «Красный металлист», «Красный литейщик» гэдэг заводууд, түмэрэмэй депо ба Славянскэ станцины мастерскойнууд, макаронно, карандашна ба мебельнэ фабриканууд, хургуулины хэрэгсэлэй фабрика ба бусад болоно. Тусхай немецкэ команданууд электростанцины барилганууд ба түхээрлэгнүүдые, водокачки, хэлхээ-холбооний, талханай заводы, тээрмие ба Торей мурэн дээгүүр табигдан 2 хүргые галдан ба тэнхлэн байна.

«Факельштуудай» тусхай команданууд, 23 дунда ба хүсэд бэш дунда хургуулинуудай хогшил ба гэр байры, хэлгүгэй дулинүүдэй хургуулины, педагогическэ училищенины, химическэ ба түмэрэмэй техникумүүдые галдаа. 900 хүнэй хууха хууртай Лениний нэрэмжэтэ гордойскэ театр, краеведческэ музей, гордойскэ библиотекэ, пионерскэ клуб, түмэрэмэй больница, нарийлалгын байшан, гордой поликлиникэ, 2 аптеке, 2 медицинскэ лаборатори ба түргэн тунхаламжн станци хандаргалдан ба галдан байна.

Фашистскэ бусар булангүй славянскэ курортны эмнэлгын эмхи зургаанүүдые үгч хээ. Эдээр травматологическэ ба бальнеофизио-терапевтическэ институтые, грязееленице, ба курортны бүхэ 8 историние, арбаад дэмжэлгын барилга байрануудтай хандаргаа. Тус курортны хуушайн нарануудые ба паркые немецүүд отолжо халгаага. Тэрэнхээ галда гитлеровецүүд бандиууд горд соо 1.082 гэрлэе галдан байгаа.

Тус акт дээрэ «Красный-химик» гэдэг содово заводой хүдэлмэришн Глушаков, гордойскэ поликлиникын врач С. Золотухин, 3-дахь хургуулины багша А. Любиченко, нарийлалгын байшангай врач А. Петренко, майор Н. Атаров ба бусад гарра табиба.

Манай авиаци Витебск, Орша, Могилев, Джанкой гэдэг түмэрэмэй үзэлнуудта долтоло

Сентябрийн 29-эй хүни манай авиаци Витебск, Орша, Могилев, Джанкой гэдэг түмэрэмэй үзэлнууд дээрэ немецкэ сэргэй эшелонуудай бөөгнөрлөгые бомбодоо. Түмэрэмэй составууд ба сэргэй складуудта бомбонуудай сэхэ туданан ябадал

ажалгалтаар тэмдэглэгдэ. Бомбодолгын эсэстэ олон тоото түймэр гаража, хойноош тэнхэрлэгнүүд болоно байна.

Манай самолетууд бутлаха өөһдүнгөө аэродромдо бусажа эрээ.

СССР-эй Совнаркомдо

СССР-эй Совнаркомой дэргэдэ Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитет байгуулха тухай

Архитектурын шагнары дээшлүүлхэ зорилготойгоор ба илангая немецкэ булим-тараштай хандаргануудта гордууд ба нуурын газарнуудые нэрэгхэе архитектура ба түсэлбэлгын хүдэлмэришн гүрнэй үзгүгөө хүтэлбэрлэхэ ябадалые хангаха зорилготойгоор ССР Союзай Ардад Комиссарнарай Советэй тогтоохон:

1. ССР Союзай Ардад Комиссарнарай Советэй дэргэдэ Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитет бин болгохо.
2. Хааншы мэдэлтэй байган элдэб организацинууд ба эмхи зургаануудай архитектурын талаар бээлдүүлжэ байган ажал-буулгы ССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитет хүтэлбэрлэхэ байна.
3. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэ даалгха гэбэл:
 - а) гордуудые ба гордской янзын нуурын газарнуудые түсэлбэхэ ба бариха проектуудые, мүн хүнэй хууха, культуура ажабайдалай ба олонитын шухала гэр байрануудай проектуудые баталха;
 - б) гордуудай, гордойскэ янзын нуурын газарнуудай барилгануудай шагнары, хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрануудай барилгые гүрнэй архитектурно-барилгын талаар хянаха;
 - в) үргэн олон гражданскэ ба хүн зоний хууха гэрнүүдэй барилгануудай типовой проектуудые ба стандартнуудые, мүн төршлэн гордуудые, гордойскэ янзын нуурын газарнуудые гражданскэ ба хүнүүдэй хууха гэр байрын барилгануудые түсэлбэхэ проектын нормонуудые зохохо ба баталха;
 - г) хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрын түхээрлэгэ ба заабаарида зорюулагдха барилгын ба урнайханай ажауйлэлдэрин бүтээн гарганан юумнүүдэй хэлбэри маягы шалган үзэхэ ба нэбтэрүүлхэ;
 - д) хааншы мэдэлтэй архитектура проектын организацинуудай урлан зохохо ажал-буулгануудые хямадан ажлаха ба хянаха;
 - е) научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудые архитектурын талаар, хуралсалай заведениүүдые архитектура ба урнайханай ажауйлэлдэрин калрнуудые бэлдэхэ хин талаар хүтэлбэрлэхэ;
 - ж) архитектурын памятниүүдые ханин хамгаалха ба нэлбэн нэрэгхэ хүдэлмэрине хүтэлбэрлэхэ.
4. Улаадахы зүйлүүдые зохохо ба СССР-эй Ардад Комиссарнарай Советэй баталамжада хүргэхэе ССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэ даалгха гэбэл:
 - а) нуурын газарнуудые, хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрануудые түсэлбэхэ ба

бариха хэрэгые нарийуулган талаар гаргаха тогтоолнуудай проектуудые;

- б) томо томо гордуудые түсэлбэхэ ба бариха проектуудые, мүн тэршлэн томо томо байгууламтануудай проектуудые;
- в) хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрануудтай барилгын ба заабаарин шэнэ түхүүлэй материал, хэрэгсэл ба түхээрлэгнүүдые бүтээхэ асуудалууд тушаахи шиндхэбэрлэгнүүдэй проектуудые;
- г) архитектура проект хэлгын хэрэгые нарийуулга ба найжаруулха хэмжээ абалгануудые;
- д) хүнэй хууха ба культуура ажабайдалай гэр байрануудай туршалгын барилгануудые хэхэ шиндхэбэрлэгнүүдэй проектуудые.

5. Союзна ба автономно республикануудай Совнаркомуудай дэргэдэ, Москва, Ленинград ба Киев гордуудта архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэ байгуулха тухай проектуудые баталха гэбэл:

- а) гордуудые ба гордской янзын нуурын газарнуудые түсэлбэхэ ба бариха проектуудые, мүн хүнэй хууха, культуура ажабайдалай ба олонитын шухала гэр байрануудай проектуудые баталха;
- б) гордуудай, гордойскэ янзын нуурын газарнуудай барилгануудай шагнары, хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрануудай барилгые гүрнэй архитектурно-барилгын талаар хянаха;
- в) үргэн олон гражданскэ ба хүн зоний хууха гэрнүүдэй барилгануудай типовой проектуудые ба стандартнуудые, мүн төршлэн гордуудые, гордойскэ янзын нуурын газарнуудые гражданскэ ба хүнүүдэй хууха гэр байрын барилгануудые түсэлбэхэ проектын нормонуудые зохохо ба баталха;
- г) хүнэй хууха ба гражданскэ гэр байрын түхээрлэгэ ба заабаарида зорюулагдха барилгын ба урнайханай ажауйлэлдэрин бүтээн гарганан юумнүүдэй хэлбэри маягы шалган үзэхэ ба нэбтэрүүлхэ;
- д) хааншы мэдэлтэй архитектура проектын организацинуудай урлан зохохо ажал-буулгануудые хямадан ажлаха ба хянаха;
- е) научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудые архитектурын талаар, хуралсалай заведениүүдые архитектура ба урнайханай ажауйлэлдэрин калрнуудые бэлдэхэ хин талаар хүтэлбэрлэхэ;
- ж) архитектурын памятниүүдые ханин хамгаалха ба нэлбэн нэрэгхэ хүдэлмэрине хүтэлбэрлэхэ.

6. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэй туршуулгын дэргэдэ Гүрнэй Архитектура Совет байгуулха; союзна ба автономно республикануудай совнаркомуудай дэргэдэх, мүн төршлэн Москва, Ленинград, Киев гордуудтахи архитектурын хэрэгые эрхилхэ управленин начальниүүдэй дэргэдэ архитектура соведуудые байгуулха; архитектурын хэрэгые эрхилхэ хизаарай, областной тагауудай начальниүүдэй дэргэдэ, гордойскэ архитектурнуудай дэргэдэ гордойскэ архитектура комиссионуудые байгуулха.

7. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэй туршуулгын дэргэдэ Гүрнэй Архитектура Совет байгуулха; союзна ба автономно республикануудай совнаркомуудай дэргэдэх, мүн төршлэн Москва, Ленинград, Киев гордуудтахи архитектурын хэрэгые эрхилхэ управленин начальниүүдэй дэргэдэ архитектура соведуудые байгуулха; архитектурын хэрэгые эрхилхэ хизаарай, областной тагауудай начальниүүдэй дэргэдэ, гордойскэ архитектурнуудай дэргэдэ гордойскэ архитектура комиссионуудые байгуулха.

8. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэй туршуулгын дэргэдэ Гүрнэй Архитектура Совет байгуулха; союзна ба автономно республикануудай совнаркомуудай дэргэдэх, мүн төршлэн Москва, Ленинград, Киев гордуудтахи архитектурын хэрэгые эрхилхэ управленин начальниүүдэй дэргэдэ архитектура соведуудые байгуулха; архитектурын хэрэгые эрхилхэ хизаарай, областной тагауудай начальниүүдэй дэргэдэ, гордойскэ архитектурнуудай дэргэдэ гордойскэ архитектура комиссионуудые байгуулха.

9. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэх Архитектурын хэрэгые эрхилхэ комитетэй туршуулгын дэргэдэ Гүрнэй Архитектура Совет байгуулха; союзна ба автономно республикануудай совнаркомуудай дэргэдэх, мүн төршлэн Москва, Ленинград, Киев гордуудтахи архитектурын хэрэгые эрхилхэ управленин начальниүүдэй дэргэдэ архитектура соведуудые байгуулха; архитектурын хэрэгые эрхилхэ хизаарай, областной тагауудай начальниүүдэй дэргэдэ, гордойскэ архитектурнуудай дэргэдэ гордойскэ архитектура комиссионуудые байгуулха.

Советскэ арадай илагдашагүй зэбсэг

(„ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы“ хэблэгдэн гараанкаа хойшо 5 жэлэй ойдо)

В. Сливкер

Нүхэр Сталиний үүсхэлээр ба өөрнө хабалдалсалгатайгаар зохогдохон «Бүхэ-союзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин историин хуряангы курсы» 5 жэлэй саада тээ хэблэгдэн гарсан нэн.

Энэ советскэ большевистскэ партиин бүхэ бололс арадай үзэл сурталай ажабайдалда ехээн ушарал болоно юм. Энэ номой удхашанарын 5 жэлэй туршада—дайной урда тээхи амгалан тайбан байгуулалтын хэдэн жэлүүдтэ ба илан-гаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайной үедэ гүйсэд хэмжээгээрэ тодорхойлогдохон байна.

Энэ ном болбол «Европын урда зүгтэ», Австриин ба Адриатикын оршондо, мүн Европын эгээ баруун захалда, Испаниин оршондо ба тэрэнэй оршон тойронхи улан дундуур дайной шэнэ зангилаануудай зандалдагд байган» үедэ гараан юм. (Хуряангы курс, нюур 318). Фашистнууд Европодо дайн байлдаа элитээр бэлдхэжэ байгаа. Энэ аюул болбол манай оройой зүгтөө, манай бүхэ арадай зүгтөө туйлай болгоомжотой, нэрэмжэтэй ба дайшалхы бэлэн байхын эрилтэ табяа нэн.

«Хуряангы курс» болбол ленинско-сталинскэ холо харасаар үшөө 1938 ондо дайной хүндэ ядарал зоологные эрлэхгэ зоримгойгоор дабах тээш партиин членүүдэй ба түрүү советскэ хүнүүдэй ухаан мээрлэлые эсүүлэн татажа хамтынгаа хэрэгэй илажа гарахын тулада үхэлые тоохогүй ба ами бөө гамнангүйгөөр үгэхые хургаа нэн.

«ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы» болбол марксизм-ленинизмын нуури табигдашадай агууехэ классическа зохоол болохонгоо хажуугаар манай кадрнуудай гэр дээрхи номын болонон байгаа.

СССР-эй ба бүхэ дэлхэйн аравуудай хэдэн арбаад хэлэн дээрэ оршуулагдажа олон миллион тиражтайгаар гараан энэ ном болбол үзгэдөггүй эхээр дэлгэрэн тараа нэн. «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы» гарахада парти болбол большевизмын үзэл сурталай хүсэн түгээшэн зэбсэгые, марксизм-ленинизмын талаар гол эрдэмэй согосые (энциклопедие) абаа нэн. Партиин историин курс болбол большевизмын научна истори мүн. Энэ-нэй дотор коммунистическэ партиин агууехэ, дэлхэй дээрхи нэгшые партида байгаагүй дүй дүршэл тайлбарлагдан ба хамтагдагдан байгаа. (ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1938 оной ноябрийн 14-эй тогтоолууд).

Манай арадай сүлөөлэгдэхын тулоо тэмээлэй героическа заншалые дамжуулан абанан большевистскэ парти болбол Россин эгээ түрүү анги болохо оройой пролетариатай авангард мүн. Өөрынгөө агууехэ вождьон Ленин ба Сталиний зохоохы гүн ухаагаар тус парти болбол долоо революционо марксизмын түлөө тэмээлэн хатуу ба үсэд шанга тэмээл соогуур бүридэн ба байгуулагдан бэлэй.

Большевистскэ партиин алдарт зам болбол 1917 оной Октябрьскэ социалистическэ революцээр туйдаа хүрэнэн Россиинд гурбан революциин түүүх мүн. Энэ хадаа хаанта засагы ба мүлжэгшдые унагаан түүхэ, дайсангаа манай социалистическэ Эсэгэ ороние героическаар хамгаалган түүхэ мүн. Энэ хадаа агууехэ советскэ гүрнине ба манай орондо социалистическэ обществые байгууланай түүхэ мүн.

Тус номой научна удхашанары имгата ехэ. Энэ классическа хүтэлбэрли болохо номой дотор Маркс ба Лениний нургаал халашагүй нэрлэгнэйн, бүрин бүрини ба үе залгамжалган, марксизм ленинизмын нэгдэнгын, мүн марксизм теорио Ленин ба Сталиний нэмээ, нэн бүхэ шэнэ зүйлүүдыне харуулагдан байна.

Түүхэтэ ушаралуудтай гүн ехэ догдоо удхан марксизм-ленинизмын гол сурталай үндээн дээрэ «Хуряангы курсы» соо элигдэн тодорхойлогдохон байна. Энэ ном соо Ленин ба Сталиний зохоолууд хадаа партине байгуулха ба хүргүүлхэ ябадал шухала шухала шатануудые зааган зайлашагүй тэмдэгүүд шэнги тобойн гарана.

«Хуряангы курсы» халашагүй бурилдэ, нэн хубинь (тэрэнэй дүрбэлхи бүлэг соо) «Диалектическа ба историческа материализм тухай» нүхэр Сталиний классическа зохоол болоно. Эндэ тон тошоор

Түрүү колхозууд

Хүлээ хэдэн үдэрүүдэй туршада Тарбагатайн аймагай олонхи колхозууд тарна талханайтаа хадгалые найн шарнартаа сүм дүргэжэ, сомог сохилгы ба гүрэндэ тушаалгын халуун хүдэлмэри эршэтэ хүсөөр ябуула.

Аймагай түрүү колхозууд тарнайнаа сомог ба сохилго дээрэ хамаг хүсээ табиган байна гэбэл, хүлээ мэдээгээр, Сталиний нэрэмжэтэ колхоз 750 гектарай, «Победитель»—430 гектарай. «Искра» колхоз—360 гектарай ороотоо культуура, нуудые сохибо.

Хамта дээрэ аймагай бүхэ колхозуудад 13.041 центнер сээр байхан тарган гүрнэй бэлдэхэйл пунктуудта тушаагдаба.

Ц. ЦЫБЕНОВ.

В. Сливкер

ба тодоор эгээ түрүү прогрессивнэ үзэл сурталай, марксизм-ленинскэ партиин үзэл сурталай, коммунизмын теоретическэ үндэнэ нууриин гениальна тайлбары үгтэ, нэн байна.

Энэ зохоол дотор марксизм-ленинизмын философиа ба большевистскэ партиин практическа революционо ябуулга хоерой хоорондохы доторой холбоон харуулагданай. Политикада эндүүрхэгүйн тулада марксистскэ диалектическэ методэй гол үндэнүүдые хүтэлбэри болгохо хэрэгтэй, олонитын хүгжэлтын ено гүрнине мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Сталин хургада.

«Хуряангы курсы» болбол манай партиин ба советскэ арадай ажабайдалда идеяно, политическэ дэбжэлтые үзгэдөггүй эхээр гаргаба. Энэ хүсэтэ теоретическэ нүлөөгөөр баялаггүй ба шэнэдхэгдэн зохоогдгү нэгшые олонитын, историческа наука, нэгшые эрдэмэй зүйл байхагүй «Хуряангы курсы» үгүргнэ советскэ интеллигенцие марксизм-ленинскэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ. Ушар мэдэжэ, өөрынгөө хэрэгые амжалтатайгаар дүргэнхэн тулада хүдэлмэрилгшэд бүхэн гүрнэй политикые, тэрэнэй орон дотор ба галадэнхэн зорилгонуудые ойлохо еһотой. «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы» болбол партиин ба советскэ кадрнуудые обществын хүгжэхэ ено гүрнине мэдэхэ мээрлэлээр ба эдэ ено гүрнине практическа хүдэлмэри дээрэ хэрэглэжэ шалаха шалабаряар зэбсэглээ. Энэ-нүгүгээр большевистскэ хүтэлбэрийн мэргэжэлые шудалжа болохогүй.

«Хуряангы курсы» удхын бүхэй баялгын Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайной эрхэ байдалда аймагтар хүсэтэй гөөр толорон гарна. Угаа ехэ түүхэтэ материалые, илангаяа мүнөө сагай материалые хамтаданхэн үндэнэ нуури дээрэ «Хуряангы курсы» болбол үнэтэй зүб сүлөөлэгын ба үнэн бэшэ булимтаралгын нимэ хоер түрлэй дайнууд тухай марксизм-ленинскэ хургаадые үгсэб.

Сэргэй үедэ дайлагдажа байган ороноудай политика болбол дайной урда тээхи политика оядоогоор, хүсэрхэлгын аргаар үргэлжүүлхэ ябадал болохо юм. Дайной өхилхэнэ нилээд урда «Хуряангы курсы» болбол германскэ тонууш империализмын гол шанар тухай сталинскэ тодоо нонон шэнжүүлэгэ, фашистскэ Германи гэшэ түб Европодохи дайнай гуламта болохо юм гэжэ заагаа нэн. Нүгөө талаанаа «Хуряангы курсы» соо Советскэ Союзай оршон тогтожо байгаа бүхэ үедэ ябуулжа байган бэ найрамдалда дуратай, ямаршы агресстэй өсөөшгүгэй гадада политикые элитэ наачнаар харуулан байна. Фашистскэ Германида эсэргүү советскэ арадай хэжэ байган Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн болбол үнэтэй зүб сүлөөлэгын дайн мүн. Гэгэтэй хамта «Хуряангы курсы» хадаа Советскэ Союз өөрынгөө амгалан тайбан байгуулалтые ябуулхалда, агрессин аюулые хараада абажа, экономическа, политическэ ба моральна талаараа өөрынгөө оборонын хүсэ шаладые шэрээхэ еһотой гэжэ харуулан байна. Фашистскэ Германи ба тэрэнэй дахуулинуудай урдаха гансаараа дайлагдахада СССР-эй туйлаан ара эрбэргүй түгээ зэбсэгтэй дайсанай турлигы дэлхэй дээрхи нэгшые орон тээсэхгүй байгаа, тинхэдэ СССР болбол гансаан тэсэн тулаанаар барахагүй, харин дайсаанда шиндэхы шанартай сохилгонуудые хэжэ, тэрэн гитлеровскэ Германие эсэсэн халгааха ябадалда хүргэхэ байта.

Германи болбол советскэ арадай ба тэрэнэй Улан Армиин материална ба моральна хүсые тоонгүй байжа ехээр эндүүршо. Хүсэн түгэлдэр индустриальна дэржава болохо СССР болбол арадай түүүхэд сасуулашагүй морально-политическэ нэгдэлые үзүүлнэ. Энэ нэгдэл хадаа дайной эрхэ байдалда гүрэнэйнгөө үзгэдөггүй бата бэхи ба тэрэнэйнгээ бөө хамгаалха хүсэний таһаралтайгөөр ургаха ябадалые хангаба.

Советскэ обществын тон ехэ хүдэлгэ хусэнийн аравуудай хани барисаа ба тэднине нэгдэхэйн советскэ патриотизм, Ленин ба Сталинийар ходоодо онсолон табигдажа байган социалистическэ Эсэгэ

ороноо хамгаалха гэнэн үзэл болоно. Парти болбол тэмээлэй үдэрүүдтэ ходоодо ба түрүүшын ээлжэндэ өөһдүнгөө членүүдэй урда Эхэ оронодо үнэн сэхээр алба хэхэ эрилтэ табидан нэн.

«Дайной үедэ түбгэтэй бэрхэ сагай болоодо ходоодо парти болбол коммунистуудые эсүүлэн татадаг байгаа, тэдэнэ түрүүшын ээргэдэ хоросорго нэн. Юденичн ба Колчагай фронт дээрэ мянгаадаараа алуулаа нэн; үхэхэмнай гэжэ ойгожо байбашы наа хойто үеынхиде абархамнай хэдэ мянган хүдэлмэришн ба тарашанин абархамнай гэжэ ами бөө үгэдэг байган хүдэлмэришн ангин эрхим хүнүүд хосорол байгаа» гэжэ Ленин бэшэнэ байна. (Том XXV, нюур 134).

Ушөө германскэ дайнда гараан ба фашистскэ булимтарашадтай дайладалан дайнда илангаяа хурсаар гараан Улан Армиин илагдашагүй хүсэний уг үндэнэ-ниинь «Хуряангы курсы» соо илангаяа гүнзэггөөр элрүүлдэгдэхэй.

Советскэ оройной хүсэн шадал бүхэ түрүү хүн түрэлхитэнине гайхуула. Советскэ арад болбол эсэстэ хүртэр арадаа бөө үргэнги ба шалгаржа гараан агууехэ большевистскэ партида өөрынгөө илангануудай ашынь харюулаа зүргэтэй-бид гэжэ мэдэлэг. Энэ-эгээрэ советскэ арад болбол арадай зол жаргалай түлөө тэмээлэн туйлай ехэ дүй дүршлэйн ба мүн большевистскэ партиин үзэл сурталай агууехэ өмхидэхы ба шэнэдхэн байгуулха хүсэний ашынь харюулаа зэргэтэй.

«ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы» болбол фронтны ба тылэй боецүүдые ба рагдашагүй морально-политическэ хүсөөр зэбсэглэнэ. Большевистскэ партиин үнэр-нэн ба мүнөөнэй агууехэ хэрэг фронт ба тылэй боецүүдые жэшээлэшгүй баатарилг хэрэгүүдтэ зоригжуула. «Партиин түлөө, Эхэ оройонгоо түлөө, Сталиний түлөө» гэнэн нимэ уриа дуудан ябажа советскэ хүнүүд үхэлөө тунхарнигүд байлаанда ороно, мүн эдэнэр нийм урлайтайгаар ами бөө гамнангүй тылдэ ажаллана.

Бузар ба мэхэтэ муухай дайсанай хүсэ шадалайн барагдажа байхада, харин советскэ зэбсэгэй хүсэн, манай эрэгнүүдэй долтолы шадал хэлбэршэгүүгөөр ургажа байна. Гитлерэй стратегическэ ба политическэ хүйхэр түсбүүд Улан Армиин сохилтодо нэрбэгдэн хойно хойнооно хүмэрин унана. Дайсан болбол кризисчэ зайлахын аргагүй онсо аюул тээшэ мухариха ябана.

Большевистскэ партиин ба советскэ эхэ оройной баатарилг түүхэ болбол «Советскэ Союзай Эсэгэ» ороноо хамгаалгын агууехэ дайн тухай нүхэр Сталиний ном соо гениальна үргэлжлэлөө олохой. Энэ ном болбол марксизм-ленинизмые зохоохы гуримаар хүгжүүлхэ шэнэ классическа үлгэр жэшээ, мүнөөнэй туйлай ороо түбгэтэй политическэ, экономическэ, дайной ба уласхорондын асуудалуудые шилдэхэ ябадалда диалектическаар ба болото наачнаар хандахын үлгэр жэшээ болоно. Материальна ба моральна илангын үргэлжэ боложо байха ушар тухай нүхэр Сталинийн хургаал болбол хоер үлгэр дайной абаа соогуур бүхэ хэлхэдэ түүхэтэй шалгалтые нэбтэрэн гараа.

Мүнөөнэй дайной перспективны гүнзэггүгөөр шалгажа үзэнэй үндэнэ нуури дээрэ зохогдохон нүхэр Сталиний ном болбол боложо байган ушарлуудай бүхэ ороо түбгэтэй зүйлүүдые хайшан гэжэ шанжэн ойгохо хэрэгтэй гэжэ гүрэнэ. Хүн түрэлхитэнэй эгэн хорто дайсан болохо фашизмые советскэ арадай ба эрхэ сүлөөдэ дуратай гүрнүүдэй илаха зам ба арга мэргые энэ ном болбол наачнаар эрээдүйе хараха хизаарлашагүй хүсэ тэйгөөр заажа үгэнэ.

Советскэ хүнүүд партиин историин зориг бадаруулма сээсэргэн хуудануудые дахин дахин уншажа, дайной үдэрүүдтэ илахабид гэжэ лабаар этигэхэ ба иялтай туйлахын тула бүхэ юумые хэхэ хүсэлөөр нэбтэрэнэ. Энэ-нэй ушарын сохом ойгосотой, юуб гэгэдэ «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсы» шэнги нэгшые ном хүн түрэлхитэнэй түүхэ соо саг үеын түрүү үзэл сурталай түлөө тэмээл тээш хэдэн миллион амжалдые эсүүлэн татаха хэрэгтэ нимэ үнэн сэхэ үүргэ дүргэггүй юм. Энэ ном болбол «теори гэшээ олон нинтээ шудалагдамсаараа материальна хүсэн болодог юм» гэнэн Маркс-ий мэдээжэ заабаарин зүбне баталан хачуруулан толотомо жэшээ болоно.

Таряатушаалгана дүүргэхэнэ

Таряхуурялгана түгээсхэжэ, арилгадан сээр таряага түсбэйнгөө өһоор туйлай богони болдоо соо бүлтэные тусажа, гүрнэй ба фронтны урда хүндэтэ уялгага дүүргэхэ гэшэ бүхэ колхозуудай юунхэшые шухала зорилго боло